

La polièdrica Cristina Peri Rossi

M. ÀNGELS
CABRÉ

Hi ha escriptors i escriptores que coquetegen amb la literatura i d'altres que viuen a dins seu, com en una passió d'alt

voltatge. Són com els lectors masculins de Julio Cortázar, als antípodes dels lectors parasitaris. Ni tenen temps per fer vida literària ni ganes: escriuen, escriuen i escriuen. És el cas de la gran amiga de l'autor de *Rayuela*, la uruguaiana Cristina Peri Rossi (Montevideo, 1941), que viu per i per a la literatura i l'any passat va rebre el Premi Iberoamericà de Lletres José Donoso concedit a tota la trajectòria. En una ocasió va dir: "La literatura és una manera de respondre".

Conversadora brillant, de somriure fàcil i humor terrenal, tinc la sort d'haver xerrat amb ella tantes vegades que és com si l'hagués entrevistat cent cops. La seva producció literària està feta pel cap baix d'una cinquantena de llibres de gèneres variats: poesia, narrativa, assaig. I ara que aviat farà també cinc dècades que viu a Barcelona, una ciutat que estima i on va arribar fugint de la dictadura del seu país, acaba de publicar les seves memòries d'infantesa, *La insumisa* (Menoscuarto) tot i que ja havia transposat la seva vida amb més dissimulació en altres llibres.

Una autora que trenca motlles

Peri Rossi ha heretat de la literatura llatinoamericana l'abundància imaginativa i la capacitat de tren-

LIL CASTAGNET / EFE

car motlles. La caracteritzen també els seus coneixements cinematogràfics, musicals i científics, que fan d'ella una autora molt renaixentista. Del primer llibre de relats que va publicar amb només vint-i-dos anys, on ja donava veu a les dones fent-les protagonistes, als darrers, apareguts a *Habitaciones privadas* (2012) i *Los amores equivocados* (2015), hi ha una feinada en part aplegada als *Cuentos reunidos* que va publicar Lumen el 2007, on explica que la majoria dels seus personatges no tenen nom, com els

LA INSUMISA
CRISTINA
PERI ROSSI
MENOSCUARTO
248 PÀG. / 17,90 €

de Kafka, perquè seria una dada innecessària.

Novel·les com *La nave de los locos* (1984), *Solitario de amor* (1988) o *Todo lo que no te pude decir* (2017) ratifiquen que entén la literatura com un joc molt seriós. I la seva poesia és tot un refent entre les dones que estimen altres dones, perquè en llibres com *Evoché* (1971), *Otra vez eros* (1994) o la més recent *Habitación de hotel* (2007) canta l'experiència lesbiana amb versos així de transparents: "*Me hago cargo, señora, / me*

hago cargo: / la monto la manto la palpo la sobo / la beso la calco la solapo / y usted bala como bobina / usted ruge como marabunta".

Lletraferida i sensorialista

Amb *La insumisa* ara sabem com va començar a ser qui és: una lletraferida i una ferotge defensora de la sensorialitat. El descobriment de la lectura, la curiositat incitada pel paisatge rural, la difícil relació amb el pare cruel: "*Desde muy chica tuve que vivir en estado de alerta. Era el soldado, la guardaespaldas de mi madre, y esa era una tarea absorbente y peligrosa*". El primer amor, la pèrdua forçada de la virginitat, la pulsio eròtica i la constatació de la diversitat sexual: "*Quedé confusa. En primer lugar, no tenía muy claro qué era ser maricón, más que amanerado, y nunca se me había ocurrido que había mujeres mariconas*".

Hem de celebrar que el 20 d'octubre de 1972 aquesta dona feta de paraules arribés al port de Barcelona amb un vaixell i ens ha d'alegrar que encara sigui entre nosaltres, encara que gairebé tancada al seu pis de les Corts. Llanço al vent la següent pregunta: ¿si fos un home li fariem tan poc cas? És una autora prolífica i polièdrica, que escriu tan desacomplexadament que no s'assembla a ningú perquè mai ha deixat de ser aquella nena que a la biblioteca del seu tiet va trobar només tres llibres de dones: Virginia Woolf, Alfonsina Storni i Safo. ♡

Els heterodoxos cosmopolites de Raül Garrigasait

JAUME
CLARET

El somni de qualsevol marca és aconseguir esdevenir en l'imaginari del consumidor sinònim de qualitat i assolir així la seva cega adhesió comprador.

En el camp de les lletres els exemples –tant d'editorials com d'autors– són escassos, i encara més quan s'alternen gèneres. I, tanmateix, en poc temps Raül Garrigasait (Solsona 1979) ha convertit la seva firma en certificat de garantia, independentment de si signa poesia, novel·la, divulgació històrica, traducció o assaig. Després de la gran eclòsió del 2020, amb tres novetats de segell i ambició diferents, Edicions de 1984 li recupera –com es fa amb els clàssics– el recull assagístic d'ara fa nou anys *El gos cosmopolita*, amb un afegitó aparegut el 2016 a la *Revista de Catalunya*.

El cos principal està format per tres capítols dedicats respectiva-

ment al provocador filòsof Diògenes, al mític holandès errant i a l'assassí revolucionari Ramon Mercader. Els dos primers es beneficien de la formació de Garrigasait, ja des del 2007 vinculat a la Fundació Bernat Metge, del seu profund coneixement del món filosòfico-cultural alemany i de la seva tasca com a traductor d'autors contemporanis pertinents com Zygmunt Bauman. Menys rodó queda l'apartat dedicat al comunista català, al no poder incloure obres aparegudes posteriorment com les d'Eduard Puigventós o Gregorio Luri.

Els breus relats biogràfics, enriquits amb el contrast d'estrelles convidades com Alexandre Magne i Plató, com Richard Wagner i Herinrich Heine, i com Trotski i Maïakovski, són l'excusa per esbudellar l'evolució del significat del mot *cosmopolita*. Més enllà del mite que els envolta i de les contradiccions que protagonitzen, tots tres problematitzen el concepte de ciutadania del

EL GOS
COSMO-
POLITA
RAÜL GARRIGASAIT
EDICIONS DE 1984
158 PÀG. / 17,50 €

VIQUIPÈDIA

seu moment històric. Tots tres hi contraposen una cosmologia pròpia (cínica, romàntica, revolucionària) que, progressivament, es veu devaluada, ressignificada i, finalment, asèpticament integrada.

Com li succeïa a Menéndez Pelayo, historiar els heterodoxos té repercussions imprevisibles. Per un cantó, involuntàriament en el polígraf càntabre i volgudament en Garrigasait, es revaloritza el signi-

ficat d'aquests personatges fins ara marginals i se'ls recupera per al relat majoritari. Per l'altre, en parlar d'ells parlem sobretot de nosaltres. Perquè si els tres *cosmopolites* cerquen l'alteritat i defugen l'isolament, també nosaltres necessitem "estimular amb més força la nostra imaginació i la nostra intel·ligència" amb el diàleg/confrontació amb l'heterodoxia, amb l'ocult, amb la brutor, amb el cosmos. ♡